

Dossier

FESTES DE SANT ANTONI

Arreu de Balears, i especialment a Mallorca, sant Antoni és el sant més venerat pels seus lligams amb la pagesia, entre la qual s'estenen les arrels i les creences referides a aquesta figura benefactora dels animals. El 17 de gener a foravila es fa festa. Sant Antoni es viu amb molta intensitat a llocs com sa Pobla, Manacor, Muro, Artà, Capdepera i altres viles. Queden pocs pobles on no s'encenguin foguerons i es tastin els embotits de matança. A indrets de tradició gastronòmica més ferma, com sa Pobla i Muro, les típiques espinagades posen a prova els estòmacs de paret prima.

L'Argument arriba puntual amb rima i cant popular a Artà

El relat dels fets de l'any anterior perdura des del segle XVIII i esdevé tota una font històrica

MIQUEL BARCELÓ
ARTÀ

Artà venera Sant Antoni amb una glosa noticiosa. En aquest poble la festa té moltes vessants, però, sin'hi ha una de singular, arrelada en el temps, és la de l'Argument. És tracta del relat en glosa de les desgràcies, el temps, les festes, l'anyada i altres aspectes i notícies esdevingudes durant l'any anterior al municipi i que es canta el dia de Sant Antoni a Ca l'Obrer. És l'informe anual en què es detallen dades i fets de l'entorn local i geogràfic més proper que desferma la crítica versada,

irònica i sovint alliconadora, redactat amb rima popular per l'argumentaire.

La publicació local *Llevant* del 10 de febrer de 1917, a la secció 'Coses Nostres', que firmà Ali-Baxà (pseudònim que l'historiador Antoni Vives assigna a Andreu Ferrer), es refereix a l'Argument com una composició feta per homes en què es consignen "les desgràcies, citant els noms, i les sorts, les bregues importants, ferides, el moviment polític, l'entrada d'un rector nou, la vinguda del bisbe, l'estat de la població amb naixements, morts i matrimonis. Tot això, i molt més que anoten durant l'any, ho componen en glo-

Casa Trull
És la llar d'un dels tres obrers que van fent torns per acollir els cantadors.

ses de sis versos octosíl·labs, fent-ne un glosat de setanta a cent estrofes que anomenen l'Argument".

Jaume Morey, filòleg (exbatle 1979-1987) i un dels grans coneixedors de la història de l'Argument, diu que el primer del qual es té constància és de 1784, "d'autor desconegut", i defineix un model de glosat que il·lustra diversos anys calamitosos. No és, però, fins al 1905 quan se suggereix que l'Argument que es canta per Sant Antoni s'escriu. Ho explica Morey, qui recorda que el més antic dels primers que es troben impresos fa referència al 1917.

El 1931 se'n publica una antologia al diari *Llevant*. L'Obreria de Sant

Antoni esdevé l'entitat social, lligada a l'Església, que té en els seus orígens diversos argumentaires, "homes sense lletres o amb poques", que recullen oralment fets lligats al temps, l'anyada, les festes, etc.

Jaume Morey remarca que el relat versat té una entrada i una cloenda. Per a la primera, un temps es demanava permís, es cantava davant el batle i davant el rector, per si hi havia res que s'hagués de retallar. Ara bé, l'historiador Antoni Vives, autor de l'obra *Cultura popular i identitat en la configuració de les veus subalternes de la pagesia*, recorda que "les veus subalternes es podien expressar" i que tenien but-

A dalt, cant de l'Argument a càrrec d'Antoni Ginard Butler, que fou substituït després per la seva filla, Joanaina, ara argumentaire. M. RUIFORD/S. GINARD

lla a l'hora de fer qualsevol tipus de crítica social.

En els temps moderns, l'Argument presenta temes més variats, amb un component de crítica envers tots els governs. En els seus inicis, l'Argument es cantava el dia de la festa a cases particulars, possessions i fora del poble. "Se sap que el 1947 se'n feien plaquetes i es venien. A les cases on es cantava es feia refresc i s'oferia bon menjar", explica Jaume Morey.

Han tingut totes les festes de Sant Antoni artanencues el cant de l'Argument? "En els darrers 80 anys, entre 1937 i 1946, es té constància que la Guerra Civil el va interrompre. Es deixà de cantar en cinc ocasions. El pare Raül Ginard el 1936 en començà un, recollint d'altres, però al final es convertí en una mena de diàleg amb el text dels fets de la guerra", diu el filllet.

Ara, el cant de l'Argument està incorporat a les festes de Sant Antoni com un acte inalterable, igual que la resta. "Només se'n canvia la data. La capta, completa, la casa del Trull, l'encesa de foguerons, la cavalcada, l'ofici i el cant de l'Argument per tancar la festa són actes fixos", remarca Jaume Morey.

A la casa del Trull és on es fan la festa, el berenar i la sortida i l'entrada del dimoni i on els canten. Aleshores canten l'obra en vers de l'argumentaire. Tres són els obrers que tenen ca seva com a seu per a la trobada: Miquel Cursach de *Xiclati*, amb una tradició familiar d'obreria de 150 anys; Pere Pepi Gil i Joan Serverà (rector del poble). Pel que fa als argumentaires, en els darrers 40 anys n'hi ha hagut tres: Francesc Ferrerías (23), Antoni Ginard *Builer* (29) i l'actual Joanina Ginard *Builer*, que té 67 anys.

La plaqueta de l'Argument és la petita Bíblia santantoniana d'Arta, única i genèrica, tot i que la seva essència ha traspassat fronteres i des de llavors té una versió a Capdepera. Ha perdurat en el temps com un dels heretges de la literatura oral de Mallorca, esdevingué de nou a regió, treu noves raons de la història local. És així des que en format de plaqueta arriba a les cases dels artanencs, de tots els que se senten part de la cadència de la festa, feta haula a haula, vers a vers, talment l'Argument.